

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Remissyttrande över betänkandet Marknadsmisbruk II (SOU 2014:46)

Dnr Fi2014/2432

Sammanfattning

Riksgäldskontoret (Riksgälden) ser flera nackdelar med utredningens förslag att ett vägvalssystem ska tillämpas vid beslut om sanktioner för marknadsmisbruk. Riksgälden anser därför att ett kombinerat system i stället bör övervägas.

I övrigt har Riksgälden inga synpunkter på utredningens förslag.

Allmänt

En viktig del av att upprätthålla förtroende för de finansiella marknaderna är effektiva regler för att bekämpa olika former av marknadsmisbruk, som insiderhandel och kursmanipulation.

Riksgäldens statsskuldsförvaltning är undantagen från marknadsmisbruksförordningens tillämpningsområde. Därför berörs Riksgälden endast i begränsad omfattning av det nya regelverket. Förutom vad som anges nedan rörande vägvalssystemet har Riksgälden inga synpunkter på hur utredningen föreslår att regelverket implementeras i svensk rätt.

Vägvalssystem eller kombinerat system

Utredningen (s. 208) föreslår att endast uppsåtliga gärningar rörande marknadsmisbruk ska vara straffbara. För de icke uppsåtliga gärningarna ska i stället administrativa sanktioner i form av bl.a. sanktionsavgift kunna utgå. För fysiska personer kan sanktionsavgiften maximalt uppgå till 5 miljoner euro (beroende på vilken bestämmelse som överträdelsen avser).

Utredningen (s. 227) föreslår att ett vägvalssystem införs. Detta system innebär att det allmänna vid en viss tidpunkt måste välja mellan att hantera otillåtna gärningar inom antingen det administrativa eller det straffrättsliga systemet.

Vägvalssystemet medför att om det straffrättsliga förfarandet valts och domstol slutligen finner att brott inte kan bevisas, t.ex. på grund av att uppsåt inte kan bevisas, så kan inte administrativa sanktioner därefter påföras den enskilde trots

att förutsättningarna för det är uppfyllda. Sanktionsavgifter kan inte heller påföras tillsammans med den straffrättsliga påföljden.

Enligt Riksgäldens uppfattning har vägvallssystemet flera nackdelar. För det första leder det till otillfredsställande resultat när en person frias från åtal rörande ett uppsåtligt brott, men begått en otillåten handling som medför att förutsättningarna för sanktionsavgift är uppfyllda. Den otillåtna handlingen skulle i sådant fall varken medföra straff eller sanktionsavgift.

För det andra framstår det som principiellt olämpligt att rättsföljderna vid uppsåtliga brott mot bestämmelserna kan bli mildare än vid oaktsamma överträdelser som kan leda till sanktionsavgift. I det straffrättsliga förfarandet kommer troligen villkorlig dom och dagsböter bli den vanliga påföljden. Dagsböter kan enligt 25 kap. 1 § brottsbalken uppgå till maximalt 150 dagsböter om 1 000 kronor per dagsbot. Detta kan jämföras med den maximala sanktionsavgiften om 5 miljoner euro. Det kan därför uppfattas som att rättsföljderna av uppsåtliga brott är mildare än de som följer av oaktsamma gärningar som medför sanktionsavgift.

Riksgälden anser därför att ett kombinerat system i stället bör övervägas.¹ Modellen medför dels att åklagaren i brottmålet kan yrka på och domstolen döma ut sanktionsavgift parallellt med den straffrättsliga påföljden, dels att domstolen om den inte finner att åtalet är styrkt, på åklagarens yrkande, ändå kan döma ut sanktionsavgift om förutsättningarna för detta är uppfyllda.

Ett kombinerat system föreslås även av Utredningen om rättssäkerhet i skatteförfarandet (SOU 2013:62) avseende skatte- och tulltillägg. Förslaget har remissbehandlats och är nu under beredning i Regeringskansliet. Riksgälden ser inga avgörande skäl till varför en annan modell ska väljas vid sanktionsavgifter avseende marknadsmissbruk än det som lagstiftaren slutligen väljer avseende skatte- och tulltillägg.

I detta ärende har riksgäldsdirektören Hans Lindblad beslutat. Juristen Jonas Opperud har varit föredragande.

Hans Lindblad

Jonas Opperud

---

¹ Se betänkandet s. 228f och betänkandet Förbudet mot dubbla förfaranden och andra rättssäkerhetsfrågor i skatteförfarandet SOU 2013:62